

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

I. So sánh là gì?

Câu 1 – So sánh là gì? (Trang 24 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Tìm những tập hợp từ chứa hình ảnh so sánh trong các câu sau:

a) Trẻ em như búp trên cành

Biết ăn ngủ, biết học hành là ngoan.

(Hồ Chí Minh)

b) [...] trông hai bên bờ, rừng đước dựng lên cao ngất như hai dãy trường thành vô tận.

(Đoàn Giỏi)

Trả lời:

Những tập hợp từ ngữ chứa hình ảnh so sánh:

a) Trẻ em như búp trên cành.

b) Rừng đước dựng lên cao ngất như hai dãy trường thành dài vô tận.

Câu 2 – So sánh là gì? (Trang 24 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Trong mỗi phép so sánh trên, những sự vật, sự việc nào được so sánh với nhau? Vì sao có thể so sánh như vậy? So sánh các sự vật, sự việc với nhau như vậy để làm gì?

Trả lời:

Những sự vật được mang so sánh: trẻ em – búp trên cành; rừng đước – cao ngất như hai dãy trường thành.

– Giữa các sự vật trong 2 vế có nét tương đồng nên có thể so sánh như vậy.

– So sánh sự vật, sự việc với nhau để làm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.

Câu 3 – So sánh là gì? (Trang 24 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Sự so sánh trong những câu trên có gì khác với sự so sánh trong câu sau:

Con mèo vằn vào tranh, to hơn cả con hổ nhưng nét mặt lại vô cùng dễ mến.

(Tạ Duy Anh)

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

Trả lời:

Sự so sánh ở dưới đây không phải so sánh tu từ mà là so sánh lý luận, thiên về chức năng nhận thức hơn biểu cảm.

II. Cấu tạo các phép so sánh

Câu 1 – Cấu tạo các phép so sánh (Trang 24 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Điền những tập hợp từ chứa hình ảnh so sánh trong các câu đã dẫn ở phần I vào chỗ trống theo mô hình phép so sánh theo mẫu dưới đây:

Vế A (Sự vật được so sánh)	Phương tiện so sánh	Từ so sánh	Vế B (Sự vật dùng để so sánh)
-----------------------------	---------------------	------------	--------------------------------

Trả lời:

Vế A (Sự vật được so sánh)	Phương tiện so sánh	Từ so sánh	Vế B (Sự vật dùng để so sánh)
Trẻ em		như	Búp trên cành
Rừng đước	Dựng lên cao ngất	như	Hai dãy trường thành dài vô tận
Con mèo vằn		To hơn	Con hổ

Câu 2 – Cấu tạo các phép so sánh (Trang 25 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Nêu thêm các từ so sánh mà em biết.

Trả lời:

– Cặp từ hô ứng: “bao nhiêu... bấy nhiêu...”

– Từ “là”

– Từ “tựa như”

Câu 3 – Cấu tạo các phép so sánh (Trang 25 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Cấu tạo của phép so sánh trong những câu dưới đây có gì đặc biệt?

a)

Trường Sơn: chí lớn ông cha

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

Cửu Long: lòng mẹ bao la sóng trào.

(Lê Anh Xuân)

b)

Như tre mọc thẳng, con người không chịu khuất.

(Thép Mới)

Trả lời:

Cấu tạo của phép so sánh:

- + Sử dụng dấu hai chấm thay cho từ so sánh
- + Sử dụng cấu trúc đảo ngữ.

So sánh

VĂN HỌC

SOẠN BÀI

III. Luyện tập

Bài 1 – Luyện tập (Trang 25 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Với mỗi mẫu so sánh gợi ý dưới đây, em hãy tìm thêm ví dụ:

a) So sánh đồng loại

– So sánh người với người:

Lúc ở nhà, mẹ cũng là cô giáo

Khi tới trường, cô giáo như mẹ hiền.

(Lời bài hát)

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

– So sánh vật với vật:

Từ xa nhìn lại, cây gạo sừng sững như một tháp đèn khổng lồ [...].

(Vũ Tú Nam)

b) So sánh khác loại

– So sánh vật với người:

Ngôi nhà như trẻ nhỏ

Lớn lên với trời xanh.

(Đồng Xuân Lan)

Bà như quả đã chín rồi

Càng thêm tuổi tác, càng tươi lòng vàng.

(Võ Thanh An)

– So sánh cái cụ thể với cái trừu tượng:

Trường Sơn: chí lớn ông cha

Cửu Long: lòng mẹ bao la sóng trào.

(Lê Anh Xuân)

Công cha như núi Thái Sơn

Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.

(Ca dao)

Trả lời:

a) So sánh đồng loại:

– So sánh người với người:

+ Cô giáo em hiền như cô Tấm.

+ Ông em râu bạc phơ như ông Bụt.

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

– So sánh vật với vật:

+ “Mặt trời xuống biển như hòn lửa”.

+ “Từ xa nhìn lại cây gạo sừng sững như một tháp đèn khổng lồ”.

b) So sánh khác loại:

– So sánh vật với người:

+ Cá nước bơi hàng đoàn đen trũi nhô lên hụp xuống như người bơi ếch giữa những đầu sóng trắng.

+ Tre trông thanh cao, giản dị, chí khí như người.

– So sánh cái cụ thể với cái trừu tượng:

Con đi trăm núi ngàn khe

Chưa bằng muôn nỗi tái tê lòng bầm.

(Tố Hữu)

Đừng xanh như lá bạc như vôi

Bài 2 – Luyện tập (Trang 26 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Dựa vào những thành ngữ đã biết, hãy viết tiếp về B vào những chỗ trống dưới đây để tạo thành phép so sánh:

– khỏe như...

– đen như...

– trắng như...

– cao như...

Trả lời:

– Khỏe như voi/ Khỏe như trâu.

– Đen như cột nhà cháy/ Đen như than.

– Trắng như trứng gà bóc/ Trắng như giấy.

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: So sánh

– Cao như núi/ Cao như cây sậy.

Bài 3 – Luyện tập (Trang 26 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Hãy tìm những câu văn có sử dụng phép so sánh trong các bài Bài học đường đời đầu tiên và Sông nước Cà Mau.

Trả lời:

a) Phép so sánh trong bài học đường đời đầu tiên:

- + Những ngọn cây gãy rạp, y như có nhát dao vừa lia qua.
- + Hai cái răng đen nhánh...như hai lưỡi liềm máy làm việc.
- + Cái anh chàng Dế Choắt.... gã nghiện thuốc phiện.
- + Đã thanh niên rồi mà... như người cởi trần mặc áo gi-lê.
- + Chú mày hôi như cú mèo...
- + Mỏ Cốc như cái dùi sắt...
- + Như đã hả cơn tức...

b) Sông nước Cà Mau

- + Càng đổ dân về hướng mũi Cà Mau... như mạng nhện.
- +...gọi là kênh Bọ Mắt....như những đám mây nhỏ.
- + Trông hai bên bờ... cao ngất như hai dãy trường thành dài vô tận.
- +...những đống gỗ cao như núi chất dựa bờ...
- +...những ngôi nhà bè ánh đèn măng sông... như những khu phố nổi....
- +...đã điếm tô cho Năm Căn một màu sắc độc đáo, hơn tất cả các xóm chợ...